

Obecny sposób finansowania misji nadawców państwowych stanowi zagrożenie dla ich płynności i wypłacalności. Obecne zasady dotowania są sprzeczne z prawem UE

1. Polska nigdy nie zdefiniowała misji mediów państwowych. Jedyna próba definicji misji jest zawarta w ustawie o radiofonii i telewizji. Jednakże zawarte jest tam tylko wyliczenie najważniejszych elementów misji¹, które nie stanowi ani wyczerpującej listy ani definicji. Żaden inny dokument rządowy² nie zawiera wymaganej przez UE definicji misji. W rezultacie polskie władze nie są w stanie udowodnić, że dotacje przyznawane mediom państwowym w postaci abonamentu RTV są proporcjonalne³ do ciężarów nałożonych na media państwowe w związku z realizacją misji. Panuje wręcz powszechne przekonanie, że dotacje przekazywane mediom państwowym przekraczają kwoty, które byłyby potrzebne przeciętnemu dobrze zarządzanemu przedsiębiorstwu⁴ i doprowadziły do nierówności podmiotów państwowych i prywatnych.

2. Polska pomoc publiczna dla nadawców państwowych łamie prawo UE. W zależności od tego czy pomoc jest „stara”⁵ lub „nowa” Komisja stosuje różne procedury. Rozróżnienie to jest o tyle ważne, że procedury dla „istniejącej pomocy” mają na celu naprawę sposobu udzielania pomocy w odniesieniu do dotacji, które zostaną przekazane w przyszłości. Natomiast procedury dla „nowej pomocy” dotyczą ustalenia poziomu pomocy przewyższającej koszt realizacji misji i mogą doprowadzić do nakazu zwrotu tych sum.

Abonament RTV stanowi „nową” pomoc publiczną. Polska przystąpiła do UE w maju 2004. Natomiast w czerwcu 2005 Sejm uchwalił ustawę o opłatach abonamentowych⁶. Łamiąc prawo UE władze polskie nie notyfikowały dotacji tworzonej tą ustawą w Komisji. Sprzeczność takiego postępowania z prawem UE potwierdził m.in. prezes UOKiK Cezary Banasinski⁷.

3. W rezultacie dwóch powyżej opisanych zaniechań obowiązków dokonanych przez władze polskie jeżeli Komisja zechce zbadać dotacje dla mediów państwowych jest wysoce prawdopodobne, że Komisja stwierdzi złamanie prawa UE. W takim wypadku Komisja będzie miała prawo nakazać zwrot nienależnej pomocy publicznej w wysokiej⁸ choć trudnej obecnie do określenia kwocie.

¹ **Ułomna próba definicji misji:** Ustawa o radiofonii i telewizji. Art 21. 1a. „Do zadań publicznej radiofonii i telewizji, wynikających z realizacji misji, o której mowa w ust. 1, należy w szczególności:”

² **Dokument państwowy:** Komunikat Komisji z 2001 o sposobie stosowania zasad dotyczących pomocy publicznej do nadawców realizujących misję (IP/01/1429) stwierdza, że władza musi „W dokumencie rządowym jasno określić misję publiczną” (ang: “Set out in a formal act a clear remit for public service broadcasting.”)

³ **Proporcjonalność:** Artykuły 86 i 87 Traktatu ustanawiającego UE oraz wyjaśnienia do tych artykułów dotyczące pomocy publicznej dla nadawców realizujących misję zawarte w tzw. protokole amsterdamskim, a także Komunikat Komisji z 2001 o sposobie stosowania zasad dotyczących pomocy publicznej do nadawców realizujących misję (IP/01/1429) ustanawiają wymóg proporcjonalności pomocy publicznej do wartości dotacji jako jedno z najważniejszych kryteriów w ocenie czy dana dotacja dla nadawców realizujących misję jest wyłączona spod unijnych ograniczeń pomocy publicznej czy też nie.

⁴ **Altmark:** wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Altmark (Case C-280/00, 24 July 2003) stwierdza, że zwrot kosztów realizacji zadań publicznych jest wyłączony spod unijnych ograniczeń dla pomocy publicznej w wypadku łącznego spełnienia następujących kryteriów: (i) jasna definicja misji, (ii) z góry ustalone parametry obliczania zwrotu kosztów, (iii) pomoc nie przekraczająca kosztów misji, (iv) wybór wykonawcy misji w przetargu, lub ustalenie poziomu kosztów w odniesieniu do przeciętnego dobrze zarządzanego przedsiębiorstwa.

⁵ **Istniejące Pomoc w rozumieniu Artykułu 88 Traktatu ustanawiającego UE:** Pomoc publiczna zostanie uznana za istniejącą jeśli: (a) została ustanowiona przed 10 grudnia 1994, (b) została wymieniona w Załączniku do Aneksu IV do Traktatu Akcesyjnego, (c) przed datą akcesji krajowe ciało monitorujące pomoc publiczną uznały ją za zgodną z *acquis*, a Komisja nie wyraziła sprzeciwu.

⁶ **Ustawa z dnia 21 kwietnia 2005 o opłatach abonamentowych:** Dz.U. z 2005 r. Nr 85, poz. 728.

⁷ „Wpływy z abonamentu bez zgody Brukseli”, Rzeczpospolita 16-17 lipca 2005.

⁸ Dla przykładu w podobnej sprawie duńska telewizja państwowa musiała zwrócić ponad 84 miliony Euro.